

דבר המערכת

לילה-לילה לפני השינה היא מוציאה את היומן מתחת למזרן-הקש ומציצה בו. לא תמיד יש מה לכתוב. דברים שהיו חשובים במשך היום נעשים נטולי-חשיבות בשקט העמוק לאור השלהבת המהבהבת. לפעמים היא מצטערת על מה שכתבה אמש. עלבונות פעוטים ראויים להישכח לובשים ממדי-ענק כאשר הם כתובים כחול על גבי לבן ביומן בעל כריכת-עור קשה עם תבליטים עבים של חבצלות קודרות. אולם אין היא מוחקת מאומה. כאב-היום מבשיל לאטו בתוך היומן בלילה. בדיחות מעליבות, שטויות, היסח-דעת מכאיב, מבטי-זוגית המוחקים את קיומה. הכל שם. בשורות ובין השורות. לימים תקרא ותדע כמה היתה פגיעה וקטנונית לפניכם.¹

קוראים יקרים,

הכול שם. בשורות ובין השורות...

מה הם מכלול השיקולים המניעים אדם לחקור טקסט ספרותי? מה מניע ומצית את דמיונו? על מה גדל והתחנך ומה עומד ברקע המחקר שלו?

כתב עת לחקר ספרות בכלל ולספרות ילדים ונוער בפרט, היה אמור להתאים עצמו לזמן, הזמן העכשווי המותאם להתפתחות הטכנולוגית של כאן ועכשיו, ולהסתפק בשורה התחתונה, אך הוא נמנע במכוון משורות תחתונות. הוא משאיר במאמריו פסקאות פתוחות להמשך דיון ומחשבה של הקורא, הוא מבקש מהקורא לקרוא את המאמרים בו, לפרום אותם, להתיר אותם, להדק אותם שוב ולהמשיך הלאה מתוך הנעה לפעולה והנאה הנמשכת גם עם סיום הקריאה. כל מאמר בכתב העת המקוון הרביעי, "בין השורות", מנסה ללכוד חוויה אישית, לעיתים מיסטית, ולמסור אותה לאדם אחר, לנמען אנונימי, שיקרא ויבקר. כל מאמר מציג את רכיביו לקהל הרחב ומשתמש בהם שימוש שכלתני.

הקריאה שלכם בכתב העת שלנו היא מחווה של נאמנות. המאמרים הם האביזר ובוודאי לא תכלית הדברים, ועליכם, הקוראים, להמשיך את המלאכה בתגובותיכם, בהגיגכם לנוכח הכתוב, במשובים שלכם, בחריטת המאמר האהוב או החשוב בעיניכם ברוחכם. ויהיה זה שכרנו, שכן כל יצירה מאפשרת דלת מסתובבת של פרשנות. כל פרשנות וכל מחקר הם כמו פרפר שחוזר אל הגולם, אל יצירות המקור, ומצטנף בהן. יש מאמרים שמערערים על ספר, יש חתרניים ויש צפויים. העלעול בספר מביא את כתבי המאמרים ללכוד בעיניהם שורה אחת שיש בה ציטוט נוגע ללב של דמות המרחפת בתוך העלילה, שיש לה כוח והיא כמעט יצירה בפני עצמה. כיצד הגענו לשורה הזאת ומדוע היא שובה את עינינו? מה מניע אותנו לחקור אותה, לפרשן, לכתוב עליה? היצירה הספרותית השלמה היא היהלום. אך גם לחלקיקי הפחמן יש ערך ממשי. כתיבה ל"בין השורות" היא כתיבה שיש לקרוא בה לאט כדי להעריך את מלוא כוחה, כתיבה שנעה בזמן ובמרחב כדי להציף שאלות הרות גורל על מהות הזמן והחיים בספרות לילדים ולנוער, שאלות שמרחפות על ציר ההיסטוריה ומצליחות להיות על-זמניות.

1. שחם, נ' (1977). קירות עץ דקים. תל-אביב: עם עובד, עמ' 85.

בקריאת יצירה ספרותית כל קורא מחליט לגורלה. אולי זהו סודה המסתורי. אם כן, הספרות מסייעת לגיבוש עולם דמיוני ומבהירה לנו איזו צידה עלינו לקחת למסע הפרשנות והחקר בה.

הסופר אשר ברש אמר באחד הכנסים ליצירה יהודית:²

הסתכלתי בגורל עבודתו של הסופר העברי החי ומת, ראיתי בשנים האחרונות הרבה הסתלקויות של סופרים, יותר משדרך הטבע מחייבת, ומה עלתה לה לירושתם הספרותית ולכל מה שקשור ביצירתם? [...] כבר נוצר, ועוד יגבר, יחס הזלזול אל העבר. על כן הגיעה לנו, הסופרים עצמם, השעה לעשות. [...] יום יום משתכח משהו, יום יום אובד משהו, ואין לדחות. המטרה הקרובה: לפתוח מעין קונטו לכל סופר, חשבון של כדים גדולים ופכים קטנים. אין לזלזל בשום פרט. לפעמים גם פרט צדדי ניתן להידרש, וממנו תוצאות להבנת היצירה ויוצרה [...]

בכתב העת שלפניכם תמצאו כדים גדולים ופכים קטנים שיסייעו לכם להבין יצירה ויוצרה.

קריאה נעימה!

2. אגודת הסופרים העבריים בישראל. (תשנ"ו). פרופיל. תל-אביב: עמותת "קולמוס - יד לספרות העברית בישראל", עמ' 6.